

Sygn. akt II KK 289/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lutego 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba (sprawozdawca)

SSN Przemysław Kalinowski

Protokolant Ewa Oziębła

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Beaty Mik
w sprawie

A. W. H. skazanego z art. 258 § 3 k.k. i in.,
S. M. L. skazanego z art. 291 § 1 k.k. i in.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 11 lutego 2015 r.,
kasacji, wniesionych przez obrońców skazanych
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 18 czerwca 2014 r., sygn. akt II AKa [...] utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 17 lipca 2013 r., sygn. akt XVIII K [...],

**uchyla wyrok w zaskarżonej części i w tym zakresie sprawę
przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w
[...]**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z dnia 17 lipca 2013r. w sprawie XVIII K [...] oskarżony **A. H.** został uznany za winnego tego, że:

I – w ramach czynu zarzucanego mu w punkcie I aktu oskarżenia uznano go za winnego tego, że w okresie od dnia 14 grudnia 1996 roku do sierpnia 2001 roku oraz od lutego 2003 roku do dnia 14 lipca 2004 roku w W. i innych miejscowościach na terenie kraju kierował zorganizowaną grupą przestępczą określaną jako „[...]”, zajmującą się przywozem wbrew przepisom ustawy środków odurzających w znacznych ilościach w postaci kokainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz dokonywaniem obrotu, wbrew przepisom ustawy, kokainą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, handlem bronią, amunicją, legalizacją środków pieniężnych pochodzących z przestępstw, wymuszeniami rozbójniczymi, rozbojami w tym z użyciem broni palnej, porwaniami ludzi w celu uzyskania okupu i innymi przestępstwami przeciwko mieniu, powodującymi znaczną szkodę, przy czym grupa ta miała charakter zbrojny, to jest popełnienia czynu wyczerpującego dyspozycję art. 258 § 3 k.k. i za to na podstawie art. 258 § 3 k.k. skazano go na karę 8 lat pozbawienia wolności

II - 1) w ramach czynu zarzucanego mu w punkcie II aktu oskarżenia uznano go za winnego tego, że: w ramach kierowanej przez siebie grupy przestępczej tzw. „[...]” działając w krótkich odstępach czasu, w podobny sposób nakłonił T. L. do wejścia w posiadanie broni palnej bez wymaganego prawem zezwolenia celem przekazania jej do naprawy i jej zwrotu po naprawie oraz do sprzedaży przez T. L. broni palnej ustalonej osobie celem umożliwienia wejścia jej w posiadanie broni palnej bez wymaganego prawem zezwolenia oraz ułatwił dokonanie tego czynu poprzez skontaktowanie ustalonych osób z T. L. i tak:

- w ramach przestępstw opisanych w podpunktach 2 i 6 przedmiotowego zarzutu uznano go za winnego tego, że: w bliżej nieustalonym okresie czasu jednak nie wcześniej niż od 14 grudnia 1996 roku i nie później niż do dnia 11.09.1999 roku w W. w ramach kierowanej przez siebie grupy przestępczej tzw. „[...]” nakłonił T. L. do sprzedaży co najmniej jednej jednostki broni palnej nieustalonej marki bez wymaganego prawem zezwolenia ustalonej osobie (Z. C.) celem umożliwienia wejścia tej osobie w posiadanie tejże broni palnej oraz ułatwił dokonanie tego czynu poprzez skontaktowanie ustalonej osoby (Z. C.) z T. L. tak, żeby ustalona osoba

zakupiła od T. L. co najmniej jedną jednostkę broni palnej bez wymaganego prawem zezwolenia wraz z amunicją w nieustalonej ilości, co najmniej jednego opakowania, którym to zachowaniem wypełnił dyspozycję art. 18 § 2 i § 3 k.k. w zw. z art. 263 § 2 k.k. w zw. art. 65 § 1 k.k.;

- w ramach przestępstwa opisanego w podpunkcie 7 przedmiotowego zarzutu uznano go za winnego tego, że: w bliżej nieustalonym okresie czasu jednak nie wcześniej niż od 14 grudnia 1996 roku i nie później niż do dnia czasu jednak nie wcześniej niż od 14 grudnia 1996 roku i nie później niż do dnia 11.09.1999r. roku w W. w ramach kierowanej przez siebie grupy przestępczej tzw. „[...]” nakłonił T. L. do sprzedaży co najmniej jednej jednostki broni palnej nieustalonej marki bez wymaganego prawem zezwolenia ustalonej osobie (Z. C.) celem umożliwienia wejścia tej osobie w posiadanie tejże broni palnej oraz ułatwił dokonanie tego czynu poprzez skontaktowanie ustalonej osoby (Z. C.) z T. L. tak, żeby ustalona osoba zakupiła od T. L. co najmniej jedną jednostkę broni palnej bez wymaganego prawem zezwolenia wraz z amunicją w nieustalonej ilości, co najmniej jednego opakowania, którym to zachowaniem wypełnił dyspozycję art. 18 § 2 i § 3 k.k. w zw. z art. 263 § 2 k.k. w zw. art. 65 § 1 k.k.;

- w ramach przestępstwa opisanego w podpunkcie 7 przedmiotowego zarzutu uznano go za winnego tego, że: w bliżej nieustalonym okresie czasu jednak nie wcześniej niż od 14 grudnia 1996 roku i nie później niż do dnia „[...]” nakłonił T. L. do wejścia w posiadanie broni palnej w postaci pistoletu maszynowego typu H. [...] bez wymaganego prawem zezwolenia poprzez odbiór od ustalonej osoby (G. K.) celem przekazania do naprawy oraz ułatwił dokonanie tego czynu poprzez skontaktowanie ustalonej osoby (G. K.) z T. L. tak, żeby ustalona osoba przekazała T. L. pistolet maszynowy typu H. [...] w celu naprawy, która to broń palna po naprawie została odebrana od T. L., którym to zachowaniem wypełnił dyspozycję art. 18 § 2 i § 3 k.k. w zw. z art. 263 § 2 k.k. w zw. art. 65 § 1 k.k.; i przyjmując, że czyny te popełnione zostały w warunkach ciągu przestępstw, który zakwalifikowano z art. 18 § 2 i § 3 k.k. w zw. z art. 263 § 2 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. - na podstawie art. 18 § 2 i § 3 k.k. w zw. z art. 263 § 2 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., na podstawie art. 19 § 1 k.k. w zw. z art. 263 § 2 k.k.

w zw. art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 57 § 1 k.k. skazano go na karę 2 lat pozbawienia wolności;

2) w pozostałym zakresie uniewinniono go od popełnienia pozostałych przestępstw wymienionych w ramach czynu zarzucanego mu w punkcie II aktu oskarżenia;

III – w ramach czynu zarzucanego mu w punkcie III aktu oskarżenia uznano go za winnego tego, że w okresie od dnia 14 grudnia 1996 roku do sierpnia 2001 roku w W. w ramach kierowanej przez siebie grupy przestępczej tzw. „[...]”, bez wymaganego zezwolenia posiadał pistolety typu: jedną jednostkę broni palnej typu M. lub W., C. [...] w ilości nie mniejszej niż 4 sztuki, C. [...] w ilości nie mniejszej niż 1 sztuka, rewolwer kal. 38 specjał, karabin A. [...] tzw. „[...]” wraz z częściami do tej broni oraz amunicję w ilości co najmniej dwustu sztuk, to jest popełnienia czynu wyczerpującego dyspozycję art. 263 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 263 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. skazano go na karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

IV - w ramach czynu zarzucanego mu w punkcie VI aktu oskarżenia uznano go za winnego tego, że w czerwcu 2004 roku, bliżej nieustalonego dnia jednak przed dniem 20 czerwca 2004 roku w W. w ramach struktury kierowanej przez siebie organizacji przestępczej tzw. „[...]” nakłonił K. M. do pobicia K. C. narażając pokrzywdzoną na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub nastąpienia skutku określonego w art. 156 § 1 k.k. lub 157 § 1 k.k., to jest popełnienia czynu wyczerpującego dyspozycję art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. skazuje go, a na podstawie art. 19 § 1 k.k. w zw. z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. wymierzono mu karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

Wymierzone kary jednostkowe połączono i na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. i orzeczono karę łączną 9 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

V - w zakresie czynu zarzucanego oskarżonemu w punkcie V aktu oskarżenia – po ustaleniu w ramach tego czynu, iż w okresie od lipca nie później niż do dnia 11 września 1999 roku w W. w ramach kierowanej przez siebie grupy przestępczej tzw. „[...]” wspólnie i w porozumieniu z innymi ustalonymi osobami czynił przygotowania do wzięcia zakładnika w osobie J. J., którym to zachowaniem

wypełnił znamiona czynu zabronionego wyczerpującego dyspozycję art. 252 § 3 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. - na podstawie art. 414 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. umarzano postępowanie karne;

VI - oskarżonego A. H. uniewinniono od popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie IV aktu oskarżenia;

Wyrokiem tym oskarżony **S. L.** został uznany za winnego tego, że:

I - w ramach czynu zarzucanego mu w punkcie VII aktu oskarżenia uznano go za winnego tego, że w okresie od dnia 18 czerwca 2004 roku do dnia 14 grudnia 2004 roku w W. i innych miejscowościach na terenie całego kraju, wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, w tym ustalonymi i nieustalonymi, brał udział w zorganizowanej grupie przestępczej określanej jako „[...]”, kierowanej w okresie do 14 lipca 2004 roku przez A. H., zajmującej się przywozem wbrew przepisom ustawy środków odurzających w znacznych ilościach w postaci kokainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz dokonywaniem obrotu, wbrew przepisom ustawy, kokainą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, handlem bronią, amunicją, legalizacją środków pieniężnych pochodzących z przestępstw, wymuszeniami rozbójniczymi, rozbojami w tym z użyciem broni palnej, porwaniami ludzi w celu uzyskania okupu i innymi przestępstwami przeciwko mieniu, powodującymi znaczną szkodę, przy czym grupa ta miała charakter zbrojny, to jest popełnienia czynu wyczerpującego dyspozycję art. 258 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 258 § 2 k.k. skazano go na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

II - w ramach czynów zarzucanych mu w punkcie VIII w punkcie IX i w punkcie X aktu oskarżenia uznano go za winnego tego, że w bliżej nieustalonym okresie czasu, jednak nie później niż od 11 września 1999 roku do najprawdopodobniej 2001 roku w W. bez wymaganego prawem zezwolenia posiadał pistolet marki C. [...] bez oznaczeń fabrycznych oraz tłumiki do broni palnej, co nabył od T. L. oraz w bliżej nieustalonym dniu w 2003 roku w W. bez wymaganego prawem zezwolenia posiadał pistolet maszynowy C. [...] tzw. S., który następnie sprzedał T. L., jak też w bliżej nieustalonej dacie w 1999 roku nie później niż do dnia 11 września 1999 roku w W. posiadał co najmniej jedną jednostkę broni palnej nieustalonej marki bez wymaganego prawem zezwolenia, którą odebrał po jej naprawie przez K. S. od T. L., a którą to broń uprzednio przekazał do naprawy,

przy czym odebraną od T. L. broń palną po naprawie przekazał następnie ustalonej osobie, jak również w bliżej nieustalonej dacie w 1999 roku nie później niż do dnia 11 września 1999 roku w W. posiadał amunicję w nieustalonej ilości co najmniej jednego opakowania bez wymaganego prawem zezwolenia zakupioną od T. L., który to czyn zakwalifikowano z art. 263 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 263 § 2 k.k. skazano go na karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

III - w ramach czynu zarzucanego mu w punkcie XI aktu oskarżenia uznano go za winnego tego, że w okresie od 01 października 2002 roku do 22 października 2002 roku działając wspólnie i w porozumieniu z innymi ustalonymi i nieustalonymi osobami usiłował wymusić od P. T. zwrot wierzytelności na rzecz K. B. w kwocie 360.000,00 złotych grożąc pokrzywdzonemu pozbawieniem życia, popełnieniem innych przestępstw na jego szkodę, m. in. demonstrując posiadaną przez siebie broń palną, zaś inny ustalony współsprawca przystawiał pokrzywdzonemu pistolet do głowy, lecz zamierzonego celu nie osiągnął wobec postawy pokrzywdzonego, to jest popełnienia czynu wyczerpującego dyspozycję art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 191 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 191 § 2 k.k. i za to skazano go, a na podstawie art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 191 § 2 k.k. wymierzono mu karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

IV - w ramach zarzucanego mu w punkcie XII aktu oskarżenia czynu uznano go za winnego tego, że w bliżej nieustalonej dacie jesienią 2004 roku, jednak przed dniem 14 grudnia 2004 roku w W. w ramach grupy przestępczej tzw. „[...]” wspólnie i w porozumieniu z ustaloną osobą nieudolnie usiłował nakłonić T. L. do umożliwienia mu wejścia w posiadanie bez wymaganego prawem zezwolenia broni palnej w postaci nowych pistoletów maszynowych typu S., w ilości co najmniej dwóch sztuk wraz z amunicją poprzez ich sprzedaż, lecz zamierzonego celu nie osiągnął wobec braku przedmiotu nadającego się do popełnienia przestępstwa, albowiem T. L. nie miał dostępu do nowych pistoletów maszynowych typu S., to jest popełnienia czynu wyczerpującego dyspozycję art. 13 § 2 k.k. w zw. z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 263 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 13 § 2 k.k. w zw. z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 263 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 57 § 2 k.k. skazał go, a na podstawie art. 14 § 2 k.k. w zw. z art. 19 § 1 k.k. w zw. z art. 263 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i przy zastosowaniu art.

57 § 2 k.k. oraz przy zastosowaniu art. 22 § 2 k.k. w zw. z art. 60 § 1 i § 6 pkt 4 k.k. wymierzono mu karę grzywny w wysokości 150 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 100 złotych;

V - w ramach czynu zarzucanego mu w punkcie XIV aktu oskarżenia uznano go za winnego tego, że w lutym 2003 roku, daty bliżej nieustalonej jednak przed dniem 10 lutego 2003 roku w W. wspólnie z ustaloną osobą nakłonił K. M. do dokonania zaboru w celu przywłaszczenia przy użyciu przemocy na osobie A. S samochodu marki M. [...] nr rej. [...] o wartości 140.000,00 zł., to jest popełnienia czynu wyczerpującego dyspozycję art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 280 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 280 § 1 k.k. skazano go, a na podstawie art. 19 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 1 k.k. wymierzono mu karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 1, § 2 i § 3 k.k. karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 100 złotych;

VI - w ramach czynu zarzucanego mu w punkcie XVI aktu oskarżenia uznano go za winnego tego, że w okresie od daty bliżej nieustalonej w 2003 roku, jednak nie później niż od lipca 2003 roku do dnia 14 grudnia 2004 roku w W. działając wspólnie i porozumieniu z ustaloną osobą, w krótkich odstępach czasu ze z góry powziętym zamiarem przyjmował co miesiąc od K. M. pieniądze w kwocie po 100 USD miesięcznie od osoby pochodzące od dilerów narkotykowych - w ustalonych i nieustalonych osobach w wyżej wymienionym okresie w łącznej liczbie od co najmniej ośmiu osób - wiedząc, że pieniądze te pochodzą z przestępstwa wprowadzania do obrotu narkotyków, i tak: w okresie od lipca 2003 roku do grudnia 2003 roku przyjął łącznie kwotę co najmniej 300 USD miesięcznie, zaś od stycznia 2004 roku do czerwca 2004 roku przyjął łącznie kwotę co najmniej 400 USD miesięcznie, natomiast od lipca 2004 roku do 14 grudnia 2004 roku przyjął łącznie kwotę co najmniej 200 USD miesięcznie, przy czym czynu tego dopuścił się w okresie od 18 czerwca 2004 roku do 14 grudnia 2004 roku działając w zorganizowanej grupie przestępczej mającej na celu popełnianie przestępstw, to jest popełnienia czynu wyczerpującego dyspozycję art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i za to na podstawie wyżej wymienionych przepisów skazano go, a na podstawie art. art. 291 § 1 k.k. w

zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. wymierzono mu karę 3 lat pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 1, § 2 i § 3 k.k. i karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 100 złotych;

Wymierzone kary jednostkowe połączono i na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzeczono karę łączną w wysokości 7 lat pozbawienia wolności oraz karę łączną grzywny w wymiarze 250 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 100 złotych;

Wyrok ten zaskarżony został apelacjami obrońców obu oskarżonych. I tak, obrońca A. H. zarzucił orzeczeniu:

1. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a polegającą na:

a) naruszeniu art. 167 k.p.k. w zw. z art. 366 k.p.k. poprzez zaniechanie podjęcia przez Sąd inicjatywy dowodowej, a w konsekwencji naruszenie art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 424 k.p.k. poprzez niezastosowanie się do wskazań Sądu Odwoławczego w szczególności poprzez brak dokonania bardziej wnikliwej i wszechstronnej oceny dowodów niż miało to miejsce przy pierwszym rozpoznaniu sprawy, objawiających się przede wszystkim poprzez nieuwzględnienie wniosków dowodowych obrońcy oskarżonego złożonych na rozprawie w dniu 10 listopada 2009 roku, 20 kwietnia 2011 roku i 8 grudnia 2011 roku;

b) naruszeniu art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k. i 424 k.p.k. polegającym na:

- sporządzeniu uzasadnienia zaskarżonego wyroku w formie bardzo szczegółowej relacji z zeznań świadków bez szczegółowego odniesienia się do tychże zeznań i uzasadnienia dlaczego jednym zeznaniom Sąd dał wiarę, a innym odmówił nadania przymiotu wiarygodności, w sytuacji w której uzasadnienie wyroku powinno stanowić dokument sprawozdawczy z sędziowskiej narady nad wyrokiem pozwalając obronie na zapoznanie się z tokiem rozumowania sądu, dając tym samym możliwość oceny zasadności zgłaszanych zarzutów.

- uznaniu przez Sąd, że zeznania świadków koronnych T. L. i K. M. są wiarygodne oraz, że w sposób spójny, logiczny, oraz konsekwentny przedstawiają istnienie, zasady funkcjonowania i organizację grupy A. H., podczas gdy analiza

materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że zeznania te są niewiarygodne, niespójne i niekonsekwentne, a ponadto zostały złożone przez osoby oczywiście zainteresowane pomówieniem oskarżonego A. H. jak również stoją w sprzeczności z zeznaniami innych świadków np. świadka R. K., czy świadka M. M.;

- nie oparciu się przez Sąd na zeznaniach świadków M. M., G. K., R. K., S. M., W. S., K. W., R. B., R. T., którzy w żaden sposób nie potwierdzają istnienia zorganizowanej grupy przestępczej oraz kierowania tą grupą przez oskarżonego A. H.;

- oparciu się przez Sąd na zeznaniach świadka K. M., które na rozprawie w dniu 17 maja 2013 roku nie zostały przez niego potwierdzone;

- uwzględnieniu w uzasadnieniu wyroku jedynie tych okoliczności, które przemawiają na niekorzyść oskarżonego oraz rozstrzygnięciu istniejących w sprawie wątpliwości na niekorzyść oskarżonego;

- nie oparciu się przez Sąd na zasadach prawidłowego rozumowania oraz wiedzy i doświadczenia życiowego, zwłaszcza poprzez przyjęcie przez Sąd niedowiedzionych i niewynikających z wiedzy i doświadczenia życiowego i niekorzystnych dla oskarżonego ustaleń, w szczególności polegających na przekroczeniu przez Sąd zasady swobodnej oceny dowodów i dokonaniu dowolnej oceny poprzez uznanie za wiarygodne zeznań świadka T. L., K. M., podczas gdy prawidłowa ocena tych dowodów powinna prowadzić do uznania, że relacje tych osób nie są konsekwentne, wiarygodne i logiczne, jak również nie korespondują z pozostałymi dowodami zgromadzonymi w sprawie;

- nie przyjęciu za podstawę wyroku całokształtu okoliczności ujawnionych w trakcie rozprawy głównej oraz nie odniesienie się w uzasadnieniu wyroku do całości materiału dowodowego, nadto nie odniesienie się do sprzeczności wynikających z zeznań świadków T. L. i K. M., jak również pominięcie lub nie odniesienie się do części dowodów pozostających w sprzeczności z ww. zeznaniami;

- dokonaniu sprzecznej oceny wiarygodności zeznań świadka koronnego T. L. poprzez uznanie tych zeznań z jednej strony za dowód wiarygodny i pełnowartościowy, a w konsekwencji wystarczający do uznania oskarżonego A. H. za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów z drugiej strony natomiast uznanie, że zeznania tego samego świadka koronnego T. L. zawierają liczne

wątpliwości, które rozstrzygnąć należy na korzyść oskarżonego i uniewinnienie oskarżonego w tym zakresie;

c) naruszeniu art. 5 § 2 k.p.k. poprzez rozstrzygnięcie istniejących w sprawie wątpliwości na niekorzyść oskarżonego A. H., które wynikały przede wszystkim z ewaluujących w trakcie procesu zeznań świadków koronnych,

a w konsekwencji powyższego:

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, a mający wpływ na jego treść, polegający na:

- błędnym przyjęciu, że oskarżony dopuścił się czynów wskazanych w pkt. I, II ppkt. 1), III i IV zaskarżonego wyroku;

- błędnym przyjęciu, że czasokres kierowania przez oskarżonego A. H. zorganizowaną grupą przestępczą przypada na okres od dnia 14 grudnia 1996 roku do sierpnia 2001 oraz od lutego 2003 roku do 14 lipca 2004 roku w sytuacji, w której za początek i za koniec kierowania zorganizowaną grupą przestępczą Sąd przyjął dzień następujący po dniu opuszczenia przez oskarżonego zakładu karnego oraz dzień, w którym A. H. został tymczasowo aresztowany;

- błędnym przyjęciu, że zeznania świadków koronnych można uznać za bezstronne i mogą one stanowić wiarygodny materiał dowodowy w niniejszej sprawie w sytuacji, w której tego rodzaju dowód osobowy powinien być oceniany ze szczególną ostrożnością i ponadprzeciętną starannością;

- błędnym przyjęciu, co do czynów wskazanych w pkt. II, III i IV zaskarżonego wyroku, że oskarżonemu można przypisać kwalifikacje z art. 65 k.k.;

- błędnym przyjęciu w pkt. III zaskarżonego wyroku, że oskarżony posiadał broń bez zezwolenia podczas, gdy oskarżony posiadał stosowne zezwolenia na posiadanie określonej broni.

Podnosząc powyższe obrona wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, a gdy materiał dowodowy pozwala na wydanie wyroku reformatoryjnego o zmianę wyroku w zaskarżonej części i uniewinnienie A. H. od popełnienia zarzucanych mu czynów.

Obróńca oskarżonego S. L. w swej apelacji podniósł zarzut:

- mającej wpływ na treść wyroku obrazy przepisów postępowania (art. 438 pkt 2 k.p.k.), w szczególności art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. polegającej na dokonaniu

oceny materiału dowodowego zaprzeczającego treści zeznań świadków T. L. i K. M. w sposób dowolny, według jednego, z góry przyjętego i wykraczającego poza granice swobodnego i uwzględniającego zasady prawidłowego rozumowania schematu a także z pominięciem części zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego.

Wskazując na powyższe wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 18 czerwca 2014 r. w sprawie II AKa [...] utrzymał w mocy zaskarżony wyrok wobec S. L. oraz w zaskarżonej części wobec oskarżonego A. H..

Orzeczenie to zaskarżone zostało kasacjami obrońców obu skazanych.

Obrońca skazanego A. H. zarzucił wyrokowi rażące naruszenie przepisów postępowania karnego mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 433 § 2 k.p.k., art. 457 § 3 k.p.k., art. 453 § 1 k.p.k., w zw. z art. 458 k.p.k., art. 7 k.p.k. art. 8 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. poprzez nierozważenie przez Sąd Apelacyjny wszystkich zarzutów apelacji, nieuwzględnienie i pominięcie w całości dowodów ujawnionych w toku postępowania apelacyjnego, ogólnikowe, wybiórcze i w sposób odbiegający od rzetelnej ich oceny ustosunkowanie się do zarzutów i wniosków zawartych w apelacji, w szczególności:

1. nieprzyjęcie za podstawę wyroku całokształtu okoliczności ujawnionych w trakcie rozprawy apelacyjnej oraz nie odniesienie się w uzasadnieniu wyroku do całości materiału dowodowego poprzez pominięcie w całości przez Sąd Apelacyjny, złożonej na rozprawie apelacyjnej przez obrońcę A. H. ugody zawartej z K. M., co w konsekwencji mogło mieć wpływy na uznanie rozstrzygnięcia Sądu I instancji za prawidłowe w zakresie oceny zeznań K. M.;

2. nieustosunkowanie się do zarzutu wskazanego w pkt. II. 1 b) *tiret* 1 apelacji i poprzestanie na stwierdzeniu, że „uzasadnienie Sądu Okręgowego jest istotnie bardzo obszerne, zawiera zbędne powtórzenia, ale nie można uznać, że sąd Okręgowy nie wykazał faktów, które uznał za udowodnione i na jakiej podstawie”, podczas gdy Sąd Odwoławczy uznając zarzuty obrony za bezzasadne zobowiązany jest przedstawić swój tok rozumowania oraz wskazać, czym się

kierował wydając rozstrzygnięcie jak również w sposób szczegółowy uzasadnić, dlaczego uznał za prawidłowy tok rozumowania Sądu I instancji;

3. nie ustosunkowanie się przez Sąd II instancji do zarzutu wskazanego w pkt II.1-b) *tiret* 3 w części dotyczącej pominięcia przez Sąd I instancji zeznań G. K., które to zeznania w żaden sposób nie potwierdzają istnienia zorganizowanej grupy przestępczej oraz kierowania tą grupą przez skazanego A. H.;

4. nieustosunkowanie się przez Sąd II instancji do zarzutu w pkt. II. 2 *tiret* 4 wskazanego w apelacji w ramach zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych polegającego na błędnym przyjęciu, co do czynów wskazanych w pkt. II i III zaskarżonego wyroku, że oskarżonemu można przypisać kwalifikacje z art. 65 k.k.;

5. brak samodzielnej, obiektywnej i rzetelnej oceny materiału dowodowego przez Sąd II instancji, poprzez przyjęcie przez Sąd II instancji za własnych ustaleń Sądu I instancji w szczególności tych w zakresie uznania za wiarygodne zeznań k. M. i T. L.

6. uznanie przez Sąd II instancji za prawidłową ocenę zeznań świadka M. obciążających A. H., dokonaną przez Sąd I instancji podczas gdy:

- na rozprawie w dniu 17 maja 2013 zeznania obciążające A. H. nie zostały przez świadka potwierdzone, a zarówno Sądy obu instancji jak również oskarżony i jego obrońca nie mieli możliwości zweryfikowania zeznań obciążających złożonych w postępowaniu przygotowawczym, jak również warunków, w jakich były składane;

- z dopuszczonego dowodu przez Sąd Apelacyjny w toku rozprawy apelacyjnej w postaci protokołu z posiedzenia Sądu Okręgowego w W. z dnia 12 marca 2014 r. wynika, iż K. M. zawarł ugodę z A. H., w której odwołał wszystkie dotychczasowe pomówienia obciążające A. H.;

7. uznanie przez Sąd II instancji za prawidłową ocenę zeznań świadka T. L. obciążających A. H., dokonaną przez Sąd I instancji podczas gdy:

- świadek zasłaniając się niepamięcią wnioskował o odczytanie zeznań z postępowania przygotowawczego i w zasadzie nie składał swobodnych zeznań przed sądem, co może wskazywać na nieprawdziwość zeznań złożonych w postępowaniu przygotowawczym;

- z dopuszczonego dowodu przez Sąd Apelacyjny w toku rozprawy apelacyjnej w postaci opinii sądowo - psychologicznej wynika, że świadek nie powinien być uznany za osobę wiarygodną a jego zeznania za bezstronne;

8. ogólnikowe, w sposób uniemożliwiający jego kontrolę odniesienie się do zarzutów wskazanych w pkt I.1b) *tiret* 3-8, c) 2 *tiret* I-3, 5 poprzez ograniczenie się jedynie do polemiki z apelacją obrońcy skazanego oraz zaaprobowania stanowiska Sądu I instancji w przedmiocie oceny dowodów zgromadzonych w przedmiotowym postępowaniu, co w konsekwencji doprowadziło do utrzymania w mocy wyroku Sądu Okręgowego w W. XVIII Wydział Karny z dnia 17 lipca 2014 r. (sygn. akt: XVIII K [...]), pomimo, iż wyrok Sądu I instancji został wydany z rażącym naruszeniem art. 4 k.p.k., art. 5 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 pkt. 1 i 2 k.p.k..

Mając na uwadze powyższe obrona wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku sądu odwoławczego w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w [...] do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Obrońca skazanego S. L. zarzucił natomiast wyrokowi Sądu Apelacyjnego mogące mieć istotny wpływ na jego treść rażące naruszenia prawa (art. 523 § 1 k.p.k.), w szczególności art. 433 § 2 k.p.k., art. 457 § 3 k.p.k. i art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, polegające na braku rozważenia oraz braku podania w uzasadnieniu wyroku sądu odwoławczego, dlaczego uznał za niezasadny zarzut apelacji, jak również dokonaniu analizy zarzutu apelacji w sposób odbiegający od wymogu rzetelnej jego oceny.

W oparciu o powyższe wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] w zaskarżonej części i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Obie kasacje, w zakresie, w jakim podnoszą zarzut rażącej obrazę przepisów prawa procesowego – art. 457 § 3 k.p.k., a w konsekwencji art. 433 § 2 k.p.k. – są zasadne. Bezspornie bowiem uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego jest wyjątkowo lakoniczne, ogólnikowe i w istocie nie zawiera odpowiedzi na elementarne na tym etapie postępowania pytania – czym kierował się sąd wydając

zaskarżony wyrok oraz dlaczego zarzuty i wnioski apelacji uznał za niezasadne. Trudno też przyjąć, że zostało ono sporządzone w sposób staranny, a nawet, że świadczy ono o znajomości akt sprawy, a zwłaszcza treści uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego.

Niewątpliwie sporządzając swoje uzasadnienie Sąd Okręgowy nadmierną wagę nadał potrzebie relacjonowania wypowiedzi wszystkich osób przesłuchanych w sprawie. Doprowadziło to do powstania dokumentu o iście monstrualnych rozmiarach – 695 stron, zawierającego liczne powtórzenia i z pewnością swoją formą nie ułatwiającego lektury. Jednocześnie jednak nie sposób przyjąć, że uzasadnienia to nie zawiera ustosunkowania się do wszystkich zarzutów postawionych w akcie oskarżenia, ich omówienia, wyjaśnienia na podstawie jakich dowodów Sąd ten przyjął, że oskarżeni dopuścili się czynów w postaci, jaka została im przypisana, a także wyjaśnienia przyjętej kwalifikacji prawnej oraz wymiaru kary.

Obrona w apelacjach przedstawiła cały szereg zarzutów pod adresem tego rozstrzygnięcia i obowiązkiem Sądu Odwoławczego było rozpoznać je, a następnie dać temu wyraz w wyroku i przedstawić w jego uzasadnieniu, to czym kierowano się wydając takie orzeczenie. Tymczasem, jak to już wskazano powyżej, uzasadnienie wyroku Sadu Apelacyjnego sporządzone w niniejszej sprawie, nie spełnia wymogów z art. 457 § 3 k.p.k., co nie pozwala również na ustalenie, czy wszystkie postawione w apelacjach zarzuty zostały rozpoznane, czy też nie.

Oczywistym jest, że dopuszczalną metodą przy redagowaniu uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego można posłużyć się odesłaniem do akceptowanych rozważań sądu I instancji. Postąpienie takie jest jednak akceptowalne tylko w takim zakresie, w jakim służy uniknięciu zbędnych powtórzeń. Odesłanie takie nie może natomiast zastępować przedstawienia samodzielnych rozważań sądu odwoławczego. To sąd odwoławczy bowiem rozpoznaje wniesiony środek odwoławczy i musi zmierzyć się z jego treścią, a w konsekwencji przedstawić pogląd, dlaczego postawione w nim zarzuty uważa za zasadne albo nie.

I tak, Sąd Odwoławczy w uzasadnieniu swego wyroku nagminnie ucieka się do ogólników, w istocie niewiele znaczących, a z pewnością nie stanowiących rzeczowego ustosunkowania się do postawionych zarzutów. Przykładowo stwierdza się, że – „pewne zdarzenia świadek łączył ze śmiercią K. S., która to data została

ustalona przez sąd i może stanowić datę graniczną pewnych zachowań sprawczych” (k.34). Uzasadnienie w dalszym wywodzie (którego praktycznie nie ma) nie określa, jakie to konkretnie „pewne zachowania sprawcze” Sąd ten ma na względzie. Co więcej, istotą stawianego w tym zakresie zarzutu apelacyjnego było właśnie zakwestionowanie prawidłowości ustalenia przyjętego na „od 14 grudnia 1996 roku i nie później niż do dnia 11.09.1999 r.” okresu popełnienia czynu przypisanego w pkt II wyroku, poprzez podniesienie, że: „z akt sprawy wynika, że w okresie od 1999r. do 2005r. Z. C. odbywał orzeczoną wobec niego karę pozbawienia wolności, natomiast K. S. zmarł w 1998 roku”.

Jeszcze krytyczniej ocenić należy wypowiedzi Sądu Odwoławczego typu: „rozważania na temat dilerów znajdują się na k. 548 i dalszych uzasadnienia” (k.38). Podkreślić należy tu wyjątkowo nieprofesjonalny sposób nazwania czynu zarzucanego mu w punkcie XVI aktu oskarżenia za pomocą określenia „rozważania na temat dilerów”. Co więcej, określenie to nie oddaje istoty przypisanego czynu, który wszak zakwalifikowany został z art. art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. Istotniejsze jednak jest to, że rozpoznanie zarzutu postawionego w apelacji, w żaden sposób, o ile ma pozostać w zgodzie z dyspozycją art. 457 § 3 k.p.k., nie może ograniczyć się do wskazania karty, na której Sąd I instancji przedstawił swoje rozważania. Sąd Odwoławczy w najmniejszym stopniu nie ustosunkował się też do prawidłowości przyjętej przez Sąd Okręgowy, zmienionej, kwalifikacji prawnej tego czynu.

W tym samym zdaniu co zacytowane powyżej, Sąd Apelacyjny dokonał oceny kolejnego zarzutu – „odnośnie przestępstwa na szkodę A. S. na k. 532 i dalszych” (k.38). I tu zatem wypada wskazać, że uzasadnienie Sądu Apelacyjnego nie może ograniczać się do wskazywania miejsc w uzasadnieniu wyroku, w których Sąd I instancji zajął stanowisko co do poszczególnych zarzutów. Dalsze zaś fragmenty uzasadnienia całkowicie mijają się z treścią zarzutu apelacyjnego. Rzecz bowiem nie w tym, kto omawianego czynu dokonał i w jaki sposób – jego bezpośredni sprawcy wszak zostali już prawomocnie skazani – lecz czy popełnili ten czyn na polecenie skazanego S. L..

Na tej samej stronie, odnośnie czynu popełnionego na szkodę A. S. Sąd Apelacyjny zawarł również stwierdzenie, że „Sąd I instancji odniósł się lakonicznie

do kwalifikacji” prawnej tego czynu. Ze stwierdzenia tego i dalszych nie wynika jednak jasno, czy przyjęta przez Sąd Okręgowy kwalifikacja z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 280 § 1 k.k. jest w jego ocenie prawidłowa, czy też nie. Przypomnieć wypada, że Sąd ten w rozważaniach na kartach 508 – 534 uzasadnienia swego wyroku jednoznacznie opowiada się za wersją, że zabór samochodu marki m. był karą za nie płacenie (lub nie płacenie w terminie) haraczu przez właściciela sklepu na rzecz „grupy [...]”.

Jak wskazywano już wyżej, sporządzone przez Sąd Apelacyjny uzasadnienie charakteryzuje się nie tylko brakiem samodzielności poglądów Sądu Odwoławczego i brakiem rozważenia zarzutów postawionych przez obronę, ale też zwykłym brakiem staranności. Dla zilustrowania tego wystarczy podać, że wskazywany na k. 30 tego uzasadnienia świadek S. M. to w istocie S. M., a M. K. z k. 38 to M. K.. Sąd ten odwołując się do zeznań świadków powołanych w zarzucie II.1 b) *tíret* 3 „zgubił” wskazywanego tam też G. K. i nie poświęcił mu jakiegokolwiek uwagi (Sąd Okręgowy ocenił je na k. 189 – 191).

Okoliczności powyższe z pewnością nie byłyby podkreślone tak dobitnie w tym miejscu, gdyby nie to, że merytoryczna część uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego jest bardzo lakoniczna (k. 29–40) – jak na obszerność rozpoznawanej sprawy i ilość postawionych zarzutów w środkach odwoławczych – co z pewnością pozwalało na staranniejsze jej sporządzenie.

Na koniec wskazać trzeba, że nie do zaakceptowania jest jeszcze jeden z poglądów przedstawionych w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego. Na k. 32 tego uzasadnienia stwierdza się, że: „Sąd Apelacyjny ma świadomość tego, że wyrokiem Sądu Okręgowego w G. z dnia 30.12.2008 r. (IV K [...]) A.H. został uniewinniony od udziału w zorganizowanej grupie przestępczej w okresie od września 2001 r. do stycznia 2003 r. (...). Pamiętać jednak należy, że sąd karny rozstrzyga samodzielnie zagadnienia faktyczne i prawne oraz nie jest związany rozstrzygnięciem innego sądu lub organu (art. 8 k.p.k.), co jest słusznym założeniem, gdyż nierzadko sądy dysponują odmiennym materiałem dowodowym, a w przedmiotowym przypadku czyny dotyczą innego okresu czasu”. Ustosunkowując się do powyższego poglądu zauważyć wypada jedynie, że powód wyeliminowania tego okresu z opisu przypisanego czynu wskazał Sąd Okręgowy

na k. 351-352 swego uzasadnienia. Powodem tym wcale nie było to, że „czyny dotyczą innego okresu czasu”, lecz przekonanie Sądu I instancji, iż w tym zakresie, postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało już prawomocnie zakończone. Samodzielność rozstrzygania zagadnień faktycznych i prawnych nigdy zaś nie oznacza możliwości postąpienia w sposób stanowiący przesłankę art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. W tej sytuacji stwierdzić niestety trzeba, że przytoczony powyżej fragment rozważań Sądu Odwoławczego wprost dowodzi słabej znajomości akt sprawy u autora omawianego uzasadnienia.

Mając na uwadze omówione względy, Sąd Najwyższy uznał za zasadne zarzuty kasacyjne w zakresie, w jakim podnoszą one obrazę prawa procesowego – art. 457 § 3 k.p.k. i art. 433 § 2 k.p.k. Ustosunkowywanie się natomiast do innych zarzutów podniesionych w kasacji, zwłaszcza obrońcy skazanego A. H., byłoby przedwczesne. W konsekwencji, Sąd Najwyższy orzekł o uchyleniu zaskarżonego wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w [...].

Przy ponownym prowadzeniu sprawy, obowiązkiem Sądu będzie przede wszystkim, rozpoznanie wszystkich zarzutów postawionych w apelacjach w sposób zgodny z art. 433 § 2 k.p.k. i o ile będzie to konieczne, sporządzenie uzasadnienia wyroku odpowiadającego wymogom z art. 457 § 3 k.p.k.

Kierując się powyższym, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.